

HerStories

Telling Jewish women's stories

Az alábbi 3x45 perces „projekt” keretében a diákok öt , a Centropa archívumában megtalálható nő történetével ismerkednek meg. A tanulók az órák során különböző forrástípusokkal dolgoznak – fotókkal, személyes történetekkel, rövid összefoglalókkal, egyéni kutatásuk során akár többféle multimédiás forrással – elemzik, rendszerezik az ezekből származó ismereteket. Az első órán a tanulók megismerkednek az 5 nő életútjával: a portréfotók nyomán kialakult előzetes elképzeléseiket, benyomásaikat összevetik a rövid életutakból megtudottakkal. A második órán közös diskurzusok által átfogó képet kapnak a két világháború közötti oktatási lehetőségekről. Az új ismereteiket is beépítve, kisebb csoportokban, egy virtuális kiállítást készítenek. (minden csoport egy témát körüljárva, feldolgozva).

Cím: Iskolapadban és azon túl

Pedagógiai célok:

a) Tanítási-tanulási célok és feladatok:

- Az órák célja az, hogy a tanulók 5 kivételes nő (Szekeres-Varsa Vera, Rosa Rosenstein, Löfflerová Katarina, Irena Wygodzka, Ludmila Rutarova) történetén keresztül átfogó képet kapjanak arról, hogy milyen volt az oktatási rendszer a háború előtt, milyen tanulási lehetőségek voltak a háború alatt, valamint azután, a romokban heverő Európa szívében.
- Szintén fontos feltárnunk, hogy a zsidóság számára miért is volt különösen lényeges a tanulás, hogy miért “tanították túl” oly sokan gyermekeiket.
- Milyen iskolatípusok jellemezték Kelet-Közép Európát a két világháború között?

b) Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök

- szövegértés, anyanyelvi kommunikáció
- kritikai gondolkodás
- tájékozódás térben és időben
- esztétikai-művészeti tudatosság

Időtartam: 3x45 perc

Co-funded by
the European Union

The HerStories project is co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union. The European Union cannot be held responsible for them.

Korosztály: 8-12. évfolyam

Csoport létszáma: -

Kellékek:

- Portréfotók az 5 nőről, amiket darabokra vágunk (ez adja a puzzle darabkát), a portrék másik oldalán QR-kód (a kód mindig az adott nő rövid élettörténetéhez vezet)
- Az 5 nő története (rövidített és teljes)
- Padlet oldal, ahol mind az 5 nő portréja elérhető
- Padlet oldal, mely a virtuális vendégkönyvet adja
- Technikai kellékek: a tanulóknak mobiltelefon, csoportonként legalább 1 laptop/tablet, Google fiók (így tudnak belépni az Emaze oldalra, ahol a virtuális galériát készítik el)
- Terem technikai felszereltsége: projektor, vetítővászon, internet

A workshop leírása:

1.Bevezető rész: ráhangolódás

	A tanulók megismerkednek az 5 portréval
30 perc	<p>1.1 A tanulók 5 csoportba rendeződnek puzzle darabkák segítségével</p> <p>Előzetesen minden nőnek a portréfotóját darabokra vágtuk. A tanulók az óra elején felvesznek az asztalról egy-egy tetszőleges darabkát, majd úgy rendeződnek kisebb csoportokba, hogy a darabkákból kirakják a portrékat.</p> <p>1.2 A tanulók kisebb csoportokban irányított kérdések mentén beszélgetnek a portréfotókról</p> <p>Lehetséges kérdések:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Hol készülhetett a fotó? Milyen alkalomból?</i> - <i>Melyik évben készülhetett a fotó?</i> - <i>Milyen társadalmi rétegbe tartozhatott az adott nő?</i> - <i>Mit tudnátok elmesélni a nő megjelenéséről (smink, ruha, frizura)?</i> - <i>Hogyan képzelitek el ezt a nőt? Milyen lehetett a személyisége? Milyen lehetett az élete? Mit szerethetett csinálni szabadidejében?</i> <p>1.3 A tanulók megismerik a nők rövid élettörténetét</p> <p>Telefonjaik segítségével beolvassák a portrék hátoldalán elérhető QR-kódot, és elolvassák a rövidített élettörténeteket. Majd szintén a csoportokban megvitatják, hogy az elképzelt életút mennyire fedti a valós életutat.</p>

**Co-funded by
the European Union**

The HerStories project is co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union. The European Union cannot be held responsible for them.

15 perc	<p>1.4 A csoportok rövid ismertetője</p> <p>Minden csoport egy felelőst választ, aki röviden elmeséli az osztálynak, hogy ki is volt az a nő, akinek a történetét megismerték. Kitér arra, hogy mit beszéltek meg a fotóról és arra is, hogy az általuk elképzelt életút mennyire esett egybe a valós életúttal, mit tudtak meg a leírásból. (Ekkor a Padlet oldalon rákattinthatnak a fotókra, hogy mindenki nagy méretben láthassa a képeket.)</p> <p>Variáció: Kereshetünk a fotók alapján az élettörténetek között hasonlóságokat, különbségeket. (Táblázat formájában, csomagolópapírra írva stb.)</p>

2. Fő rész: ismeretszerzés, elemzés

	A virtuális kiállítás előkészítése és elkészítése
15- 20 perc	<p>2.1 Beszélgetés oktatásról, tanulási lehetőségekről</p> <p>Közösen beszélgetünk az egész osztállyal az oktatásról</p> <p>Irányított kérdések:</p> <p>a) Általános/Ráhangelő kérdések</p> <ul style="list-style-type: none"> - Szerintetek fontos-e az oktatás? Miért? - Mi mindent lehet elérni tanúlással? - Visszatükrözi-e az oktatás – tananyag, lehetőségek, látható és láthatatlan jelek szintjén – a mindenkori történelmi korszakot? <p>b) Korspecifikus kérdések</p> <ul style="list-style-type: none"> - Miért volt különösen fontos a zsidóságnak a tanulás? - Hallottatok-e már az alábbi kifejezésről „túliskoláztatás”? Mit jelenthet? Miért vált olyan sok zsidó számára szükségessé? - Milyen jellegű foglalkozásokat űztek a zsidók? Miért? - Mit jelentett a numerus clausus a zsidókra nézve? Mit jelent az, hogy a felsőoktatásban a zsidók túltreprezentáltak voltak? - Hallottatok-e arról, hogy a két világháború között milyen iskolatípusokba járhattak a gyerekek? - A két világháború között a lányok vajon dönthettek arról, hogy milyen iskolába szeretnének járni? - Hogyan szűkül be a világ tanulási lehetőségek szempontjából is Hitler hatalomra jutását követően?

**Co-funded by
the European Union**

The HerStories project is co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union. The European Union cannot be held responsible for them.

	<p style="text-align: center;">A magyar iskolarendszer a két világháború között</p>
5 perc	<p>2.2 A virtuális kiállítás koncepciójának az ismertetése Az alapkoncepció: a tanulók kisebb csoportokban dolgozva egy oktatásról szóló virtuális kiállítás egy-egy részét készítik el az Emaze oldalán.</p> <p>A kiállítás 4 szekciója</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>Oktatási rendszerek a háború előtt</i> 2) <i>Tanulási lehetőségek a háborúban, a táborokban</i> 3) <i>Tanulási lehetőségek a háború után</i> 4) <i>Napjaink oktatási rendszere Magyarországon</i> <p>A diákok a kiállítás készítése közben beilleszthetnek különböző multimédiás fájlokat, így képeket, videókat, aláfestő zenét, vagy akár hangfájlt is. (Akár az is elképzelhető, hogy telefonjukra felmondják azokat a gondolatokat, amiket egy tárlatvezetés során megosztanának a hallgatóságukkal, és ezt a hangfájlt feltöltik a virtuális kiállítótér megfelelő részeibe.)</p> <p>Alapvetően a fő cél az, hogy a tanulók az 5 nő immáron teljes történetének ismeretében készítsék el a maguk szekcióját, de természetesen más forrásokat is használhatnak. (Például Ludmila visszaemlékezéseiben említi a terezini gettót, így a 2. szekcióba akár helyet kaphat mintegy kiegészítésként az is, hogy a gettóban kik és hogyan tartottak titkos órákat a gyerekeknek. Ezt esetleg ütköztethetjük azzal, hogy a nácik a Nemzetközi Vöröskereszt látogatásának apropóján, hogyan próbálták bizonygatni, Terezinben még a zsidó gyerekek tanulhatnak is...)</p> <p>Akár a tanulók kereshetnek konkrét példákat is arra vonatkozóan, hogy a táborokban hogyan próbálták megőrizni a normalitást. Kérdés: Miért lehetett fontos a régi élet darabkáit megőrizni? (tanulás, ünnepek, születésnap)</p> <p>Variáció: A tanulók akár valódi kiállítást is készíthetnek paravánokra az iskola aulájába, vagy akár az osztályterem 4 fala is helyet adhat egy-egy szekciónak. (Ezen esetekben a diákok által válogatott képeket, írt szövegeket ki kell nyomtatniuk.)</p>

**Co-funded by
the European Union**

The HerStories project is co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union. The European Union cannot be held responsible for them.

60 perc	<p>2.3 A diákok kidolgozzák a szekciókat</p> <p>A diákokat új csoportokba rendezzük (például: 1-4-ig számokat adunk nekik), és minden csoport a négy szekció egyikéért lesz felelős. A diákok feladata tehát, hogy a nők teljes élettörténetéből megtalálják a szekciójuk szempontjából releváns részeket és ezeket beépítsék a kiállításba.</p> <p>Variáció: Nagyobb létszámú csoport esetén a 2. szekciót külön is bonthatjuk (<i>Tanulási lehetőségek a háborúban; Tanulási lehetőségek a táborokban</i>), így újra öt csoportot tudunk alakítani.</p> <p>Differenciálás: A nők életútjaiból kiválogathatjuk az adott szempontok alapján releváns részeket, de akár a teljes szöveget is megkaphatják a diákok, amennyiben nagyobb hangsúlyt szeretnénk fektetni a digitális kompetencia és a szövegértés fejlesztésére. A <i>Tanulási lehetőségek a táborokban</i> rész önálló kutatómunkaként is adható, <i>Napjaink oktatási rendszere Magyarországon</i> úgyszintén.</p>
---------	---

3. Befejező rész: Összegzés, lezárás

	A kiállítás megnyitója, vendégbönyv
10 perc	<p>3.1 A virtuális kiállítás megnyitója</p> <p>A nagy kivetítőn közösen megnyitjuk a kiállítást, ha időnk engedi, akkor be is járjuk.</p> <p>3.2 Zárás, reflexió</p> <p>Minden diák ír pár sort a Padlet oldalon keresztül a virtuális vendégbönyvbe arról, hogy mit is visznek magukkal az órából, milyen érzés volt számukra a kiállításon munkálkodni. (Ezt a padlet linket/QR kódot betesszük a kiállítás végére is, így minden látogató írhat rá majd pár sort.)</p>

Linkek:

- Emaze felhasználási lehetőség: <https://www.emaze.com/pricing/>
- Padlet: <https://padlet.com/>
- Demó a kiállítás egyik szekciójához:
https://drive.google.com/drive/folders/1viBcB32M6_WErBhspv_yqnET7JBC3Z9H?usp=sharing

**Co-funded by
the European Union**

The HerStories project is co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union. The European Union cannot be held responsible for them.